

FAKTA

NINA•NIKU

Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen miljøvernforskning. Stiftelsen har ca. 210 ansatte (1994) og omfatter NINA - Norsk institutt for Naturforskning og NIKU - Norsk institutt for kulturminneforskning. FAKTA-ark gir populariserte sammendrag av publikasjoner fra stiftelsen.

Nr. 15 — 1995

DA FRICAMPING BLE REGULERT I SJODALEN

OMFANGET av fricamping, dvs. camping i utmark i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, øker over hele landet.

I Sjodalen i Oppland hadde den

utstrakte fricampingen i området skapt problemer i lang tid før den ble regulert i 1992. Camping ble da forbudt i en sone på 100 meter fra hovedveien gjennom Sjodalen og sideveiene til denne.

Som erstatning ble det avsatt og delvis opparbeidet seks områder til «fjellcamper» med enkel standard og lav avgift. I tillegg fantes det fra før to kommersielle campingplasser i dalen.

Reaksjoner blant Sjodalen-campere:

Mindre attraktivt å campe etter reguleringene

Figuren:
Antall camping-
enheter utenom
kommersielle
plasser i
Sjodalen

Om lag en tredjedel av de norske fricamperne i Sjodalen som ble intervjuet i 1990, unnlot å campe i dalen i 1993—helt eller delvis på grunn av reguleringene.

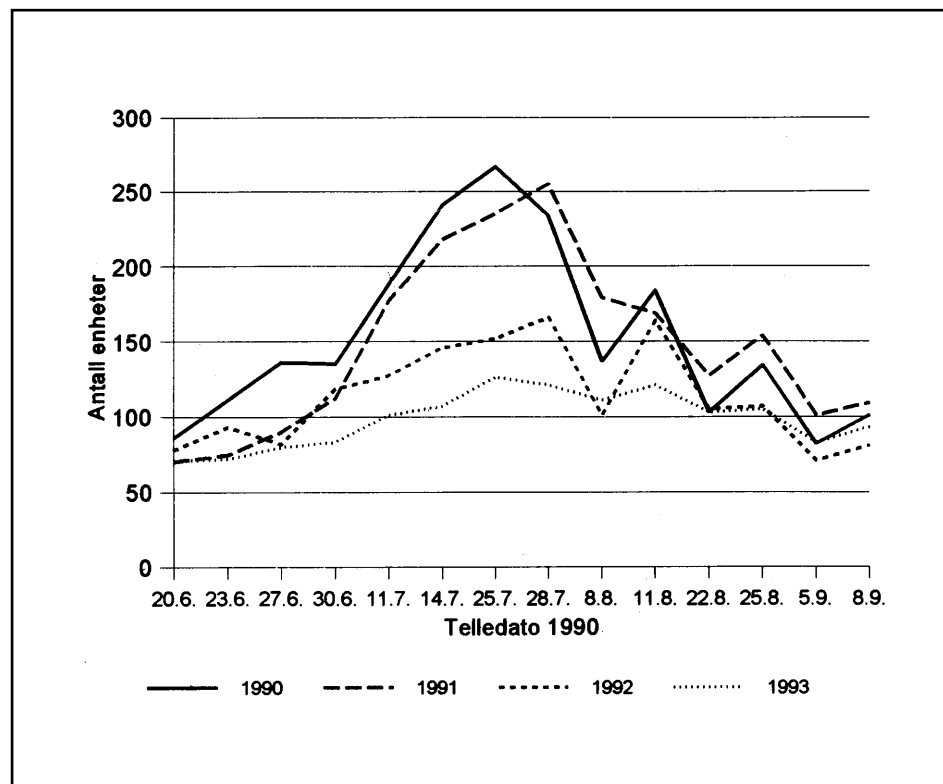
AV DE SOM fortsatte å campe i Sjodalen etter reguleringene, syntes over halvparten at det var blitt mindre attraktivt å campe i dalen enn det var før reguleringene.

Reguleringene i Sjodalen har hatt store konsekvenser for de tidligere camperne i området. Svært få nordmenn som fricampet i Sjodalen før reguleringene campet på samme måte i 1993. Bare 12 prosent overnattet på samme sted, og omtrent like mange netter i 1993 som i 1990. Endringene i bruk skyldes imidlertid ikke reguleringene alene.

Norske camperreaksjoner

De norske fricamperne som ble intervjuet i 1990 reagerte på reguleringene på følgende måte (1993):

- 28 prosent campet på en fjellcamp.
- 9 prosent valgte en kommersiell overnattingsmåte i Sjodalen, i hovedsak campingplasser.
- 33 prosent overnattet ikke i Sjodalen av andre årsaker enn reguleringene.
- 30 prosent overnattet ikke i Sjodalen helt eller delvis på grunn av reguleringene.

Av de som lå på en fjellcamp var det en tredjedel som campet færre netter enn før reguleringen. To tredjedeler av disse igjen oppga at reguleringene var viktigste eller eneste årsak til den reduserte oppholdstiden. En fjerdedel av fjellcamperne hadde måttet skifte leirsted som følge av reguleringene.

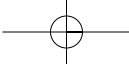
Hva skjer?

Reguleringene i Sjodalen førte til en

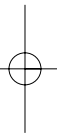
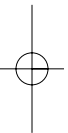
betydelig nedgang i campingtrafikken i området.

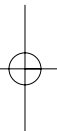
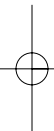
Volumet av campingtrafikk utenom de kommersielle plassene gikk ned med 40-50 prosent i høysesongen.

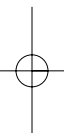
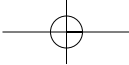
En tredjedel av de nordmenn som campet i området før reguleringene sluttet å overnatte i området på grunn av reguleringene.

FAKTA

Reguleringene vellykket for forvaltningen: Lite camping utenom fastlagte plasser

FOR FORVALTNINGEN har reguleringene i Sjodalen vært vellykket, ved at en i svært stor grad har nådd målsettingen om å unngå camping utenom fastlagte plasser.

De fleste som ligger på fjellcampene er dessuten fornøyd. Bare 11 prosent av de intervjuede på fjellcampene i 1993 var misfornøyd. Problemene med fricamping synes heller ikke å være forskjøvet til tilgrensende områder. Hvorvidt en vil unngå en forskyv-

ning av bruken ved regulering også i andre områder, er usikkert.

I Sjodalen brukte en betydelig andel av camperne Sjodalen som ferie- og fritidsområde før reguleringene. De tilgrensende områdene vil sannsynligvis være et dårligere alternativ for disse og for dem som skal inn i Jotunheimen, enn for dem som overnatter i Sjodalen på gjennomreise.

I områder der fricamping i stor

grad består av gjennomreisende, er det fare for at forskyvningen til tilgrensende områder blir større.

Kostnadene ved reguleringene er høye, ved at 30 prosent av de tidligere camperne har forsvunnet helt eller delvis som følge av reguleringene. Hvorvidt et tiltak kan defineres som vellykket når en så stor andel får redusert sine friluft- og fritidsmuligheter, må avgjøres av forvaltningen selv.

Ingen utprøving

De tidligere fricampenes beslutning om ikke å campe på fjellcampene ble i stor grad tatt uten at fjellcampene ble prøvd ut. Beslutningen tas med andre ord i stor grad ut fra campenes forventninger. Å basere et forvaltnings-tiltak på at «det vil nok gå seg til når folk bare får vent seg til det» synes ut fra dette ikke å være noen god strategi.

Alternative tilbud

Av de fricamperne i 1990 som svarte at de bare ville akseptere å ligge i de øvre deler av dalføret, var det bare 5 prosent som campet på en fjellcamp etter reguleringene, mot 40 prosent av de som også aksepterte å campe i de nedre deler av Sjodalen. Eksisterende campingmønster i et område synes med andre ord i stor grad å kunne tolkes som et uttrykk for preferanser om leirsted. Ved regulering i andre områder vil det derfor være viktig å sørge for alternative tilbud som fjellcamper i områdene der trafikken er størst før reguleringene.

Stedstilørighet

Dersom brukere med sterk stedstilørighet også oppfatter inngrep som mer negative enn brukere med mindre stedstilørighet, kan en få den paradoksale situasjonen at de brukerne som opplever tiltakene som mest negative likevel fortsetter å bruke området, mens andre brukere forsvinner.

Følgene av dette blir at en både ved forvaltningstiltak og i inngrepssaker bør legge stor vekt på tiltakenes utforming og avbøtende tiltak, dersom en har grunn til å tro at en betydelig andel av brukerne har sterk tilørighet til området.

Liten effekt for overnattingsbedriftene

Nettoeffekten av reguleringene for overnattingsbedriftene i Sjodalen synes å være svært liten.

8-9 prosent av de tidligere norske fricamperne valgte å overnatte på en kommersiell bedrift i 1993 og 1994, i hovedsak på campingplasser. Denne effekten ble i stor grad oppveid av at noen flyttet fra kommersielle plasser til fjellcampene.

7 prosent av dem som ble intervjuet på fjellcampene i 1993 hadde overnattet på kommersielle bedrifter tidligere. Prosentandelene er ikke direkte sammenlignbare siden det er ulik størrelse på utvalgene, men nettoeffekten målt i antall gjester blir uansett liten.

Fjellcamp som alternativ

Effekten av reguleringene hadde sannsynligvis vært større for reiselivsringen dersom det ikke var blitt opprettet fjellcamper, fordi endel campere da ikke ville ha hatt noe alternativ.

Gjendesheim er et viktig utgangspunkt for fotturtrafikk i Jotunheimen, og endel campere synes å ha så sterk tilørighet til Sjodalen at de ville ha fortsatt å campe der selv om alternativet hadde vært kommersielle plasser.

Avgiften betyr lite

Undersøkelsen viser at campingavgif-

ten ikke har hatt noen stor betydning for at endel campere forsvinner fra området. Campingavgiften på fjellcampene er riktignok beskjedne (30 kr. pr. døgn, 300 kr. pr. sommer på de rimeligste fjellcampene).

Resultatene tyder likevel på at for mange er det ikke betalingen som gjør at folk velger fricamping framfor kommersielle plasser, men ønsket om et annet tilbud enn tradisjonelle campingplasser.

Forbedret inntrykk av Sjodalen

Reguleringene kan også ha hatt en indirekte effekt for reiselivet som vi ikke har målt.

Når camping samles på avgrensede plasser, vil nok mange mene at det visuelle inntrykket av Sjodalen er forbedret. Dette kan øke Sjodalens kvaliteter som rekreasjonsområde, og føre til økt trafikk på de kommersielle overnattingsbedriftene i området.

Stoffet er hentet fra

NINA Fagrapport 007

Marit Vorkinn:

«Kortsiktige effekter av å regulere fricamping i Sjodalen».